

Halászat

A Magyar Földművelésügyi Minisztérium
kiadványa

TARTALOM:

A nemesponty és nyurgaponty testméretei és növekedő képessége. (Az Országos M. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet Igazgatóságának nyilatkozata. 3 ábrával)	33
Halászat a Centenáris Mezőgazdasági Vásáron	37
Nemzetközi Limnológiai Kongresszus Svájcban	37
Felhívás Olvasóinkhoz!	37
Mais József: A halászati szövetkezetek csúciszervéről (A felelős szerkesztő megjegyzéseivel)	38
Dr. Jászfalusi Lajos: Mesterséges ívóhelyek jelentősége a halasgazdálkodásban (számos ábrával)	41
Papp Anna: Mit tegyünk vízszennyezésektől eredő halpusztulások esetén?	43
Meghívó a Halászati Szövetkezeti Központ (H. Sz. K.) közgyűlésére	45
Oeconomo György: Időszerű teendők a tógazdaságokban ..	46
Időszerű teendők a természetes vizeken	47
Szövetkezeti horgászengedélyek árszabása	47
Újdonságok-Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Árjegyzés.	

Felelős szerkesztő: Faragó Sándor

Szerkeszti: ifj. dr. Szabó Zoltán

II (XLVII.) EVFOLYAM

BUDAPEST, 1948 MÁRCIUS 15.

3. SZÁM

HALÁSZAT

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.
A HALÁSZAT MINDEN ÁGÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.

II. (XLVII.) évfolyam.

Szerkesztőség:

Budapest, II., Herman Ottó-út 15.
Országos Halélettani és Szennyvizvizsgáló
Kísérleti Intézet.
Telefon: 161-158.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.
Földmívelésügyi Minisztérium vizgazdasági
ügyszálya II. em. 289/b.
Telefon: 121-790, 122-750, 128-590, (35. m. 4.)

Kéziratokat, szakkérdéseket és leveleket a szerkesztőség címére küldjük.

Az előfizetési és hirdetési ügyeket a kiadóhivatal intézi.

Előfizetési díj 1 évre belföldre 24.— Ft. külföldre 48.— Ft.

A hivatalos halászok (szövetkezeti és szakszervezeti tagok) és horgászok (MOHOSZ tagjai) valamint állami alkalmazottak és nyugdíjasok 50% kedvezményben részesülnek.

Postatakarékpénztári csekkszám: **10.094 HALÁSZAT** szaklap, Budapest.

Szerkesztőbizottság:

Elnök: BORVENDÉG ERNŐ DR. miniszteri tanácsos,
a földmívelésügyi minisztérium vízügyi főosztályának főnöke.

Alelnök: Antos Zoltán miniszteri tanácsos,
a földmívelésügyi minisztérium vizgazdasági ügyszályaának vezetője.

Tiszteletbeli elnök: RÉPÁSSY MIKLÓS ny. államtitkár.

Tagok: Faragó Sándor felelős szerkesztő és felelős kiadó, a Balaton halászati felügyelője, Gaál Elemér műszaki tanácsos, az Országos Halászati Felügyelőség vezetője, Maucha Rezső dr. egyetemi c. ny. rk. tanár, az Országos Halélettani és Szennyvizvizsgáló Kísérleti Intézet vezetője, Nádasdi Pál miniszteri osztályfőnök, a Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági üzemek ügyvezető igazgatója, Sivó Emil dr., a Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója, ifj. Szabó Zoltán dr. kísérletügyi I. o. fővegyész, szerkesztő, Tatár László a Magyar Országos Horgászszövetség alelnöke.

VARGA MIHÁLY

Szeged, Aradi-utca 4.

Telefon: 461. Sürgőny cím: Kender.

**Első magyar mechanikai
hálógyár kenderkikészítő és
kötélgyár.**

Gyárt: haláshálókat minden méreiben és szembőségben, komplett felszerelt húzóhálókat, emelő és dobóhálókat, varsákat, rákhálót, hal-tartó szákat, mindenfajta sporthálót, insléget, haláshálót, sib. Erősebb norvég horgok.

A nemesponty és nyurgaponty testméretei és növekedőképessége

Lapunk legutóbbi számában *Wojnarovich Elek dr.* egy konkrét esetből figyelemre méltó és gondolkozáásra késztető következtetéseket vont le, ami véleményünk szerint szükségessé teszi az *Orsz. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet* állásfoglalását e kérdésben. Arról van ugyanis szó, hogy bizonyos többé-kevésbé zárt jellegű természetes vizekben (holtágakban) a kiváló növekedőképességű nemes pontyivadékkal való népesítés ellenére is, a pontyállomány degenerálódását lehet helyenkint megfigyelni, vagyis a természetes táplálékot rosszabbul értékesítő *nyurga*, sőt kifejezetten *csökkent* pontyok kerülnek túlsúlyba. Bár meg kell állapítanunk, hogy ez a káros állapot országos viszonylatban ma még korántsem általános jelenség, mégis kilátásunk lehet arra, hogy ha idejében megfelelő célirányos intézkedések nem történnek, a pontyállomány degenerációja hova-tovább mindnagyobb területen elharapódzik és ezáltal nemzetgazdasági és szociális szempontból egyaránt jelentős visszafejlődés következik be, tehát a vízmenti lakosság kereseti lehetősége korlátozódik.

Lássuk tehát a kérdést közelebbről is! Véleményünk szerint a cikkíró helyesen mutatott rá a pontyállomány degenerálódásának okára, midőn azt a körülmények összejárására folytán bekövetkező folyamatos *retrográd szelekcióban*, vagyis a *visszafelé érvényesülő kiválogatásban* jelölte meg. Ez abban áll, hogy az érvényben levő halászati törvény legkisebb méret megállapításánál a nemesponty-ivadékkal népesített vizekben tulajdonképpen nem a tenyészponty, hanem a lassú növekedésű nyurgaponty elszaporodásának kedvez. *Unger Emilnek*, az Intézet néhai kiváló ichthyologusának az Intézet keretében végzett több évtizedre terjedő vizsgálataiból tudjuk ugyanis, hogy míg a nyurgaponty, tehát a *Cyprinus Hungaricus Heckel* kb 7 év alatt éri el az 1 kg testsúlyt, aminek 38—40 cm körüli, a 30 cm-es legkisebb méretet lényegesen meghaladó testhosszúság felel meg, addig a nemesponty már takarmányozás nélkül is, másodnyaras korában megüti a legkisebb méretet. Ezt *Unger* haljelölő és testméret megállapító kísérleteinek eredményeiből tudjuk, amelyek szerint a természetes vizekbe (*Duna, Balaton*) kihelyezett nemesponty kedvező feltételek mellett évenként 500—1000 gr súlyszaporulatot mutat. Nyilvánvaló tehát, hogy a 30 cm-nél rövidebb, 4—5 éves nyurgapontyok kifogásuk előtt már több ízben leívhattak, míg az ivarérettség elérése előtt 30 cm-t túlhaladó hosszúságú 2—3 nyaras nemespontyok már kifoghatók. Természetes, hogy ilyen körülmények között a holtágakban túlnyomó mennyiségben visszamaradó ivarérett nyurgapontyok túlságos elszaporodásuk útján nemcsak túlnépesedést okoznak, minek következtében a súlyosbódó táplálék-konkurrencia hatására a nemespontyok növekedését is korlátozzák, hanem rossz növekedőképességüket is tovább adják utódaiknak. De rontják a pontyállomány minőségét azáltal is, hogy összeívnak a tóban visszamaradó ivarérett nemespontyokkal és ezúton is hozzájárulnak a halállomány degenerálódásához. Ilyetén módon jön létre az a helyenkint megfigyelt nagymértékben csökkent pontyállomány, amely már 8—10 dekás testsúlya ellenére ivarérett és le is ívik. (*Szelidi tó*.)

Mindezen megfontolások alapján *igazat kell adnunk cikkírónak*, midőn e káros állapot orvoslása, illetőleg hasonló esetek megelőzése érdekében a halászati törvény módosítását javasolja olyan értelemben, hogy a tőponty (*Cyprinus carpio L.*) és a nyurgaponty (*Cyprinus Hungaricus Heckel.*) „*helyezettessenek törvényen kívüli állapotba*“, ezzel szemben azonban a nemesponty (*Cyprinus carpio forma nobilis Hungarica Unger.*) a legkisebb méret megfelelő felemelésével a legmesszebbmenő törvényes védelemben részesüljön.

Itt azonban, mielőtt tovább mennénk, kifejezetten hangsúlyozni óhajtjuk, hogy a halászati törvény ilyen irányú megváltoztatásának szükségességét csakis a nemesponty népesített olyan *zárt* vizekre, *holtágakra* vonatkoztatjuk, amelyek *legfeljebb időszakosan*, az áradások idején állanak a folyómederrel összeköttetésben. Továbbá *semmi esetre sem javasoljuk* az ivási időszakokra szóló halászati tilalom felfüggesztését. Ami a nyílt, illetőleg a folyóvizeket illeti, a vad pontyra vonatkozóan a most érvényben levő legkisebb méret *fenntartását*, a nemespontyra nézve pedig annak *megfelelő felemelését* tartanók szükségesnek. Ezen álláspontunk megokolását, mint-hogy az túlságosan messze vezetne célunktól, e helyütt nem kívánjuk kifejteni.

Reá kell azonban térnünk fenti javaslat végrehajtásának részleteire. Itt ugyanis bizonyos gyakorlati nehézségekkel kell számolnunk, mindenekelőtt a nemesponty legkisebb méretének szabatos megállapításakor. Ha a népesítéskor 10 dg-os átlagsúlyú ivadékok helyezettünk ki, feltehető, hogy annak testsúlya a következő tavasszal (tehát kétnyaras korában) 50—60 és ehhez egy évre (három nyaras korában) 100—120 dg-ot ér el. Ekkor azonban a hímeknek egy része esetleg már ivarérett és ha alkalom

kínálkozik, tavasszal le is ívik. Az ikrások nem képesek még szaporodni. Ezzel szemben súlyuknál fogva mind a tejesek, mind az ikrások már piacképesek, de minthogy még nem szaporítottak, tulajdonképpen nem volnának még értékesíthetők, legfeljebb csak a következő év nyarán, amikor már leívtak és testsúlyuk a 2 kg-ot is megközelíti. Figyelembe kell azonban venni, hogy a kihelyezett halaknak csak egy része kerül hálóba, esetleg 10—20%-uk is visszamaradhat, ezek a következő év tavaszán leívhatalnak, ezért megengedhetőnek tartjuk, hogy a nemespontyra nézve a legkisebb méret 1 kg-ban állapítsák meg. Ilyen körülmények között egyúttal a túlnépesedést is korlátozzuk, ami viszont egyúttal a táplálékkonkurrencia enyhítését is jelenti, tehát a halak növekedése szempontjából is kívánatos volna.

Fel kell itt hívunk azonban a figyelmet arra a körülményre, hogy az érvényben levő halászati törvény a legkisebb méreteket *súlyban* és *testhosszúságban* adja meg. *Unger* nagyszámú mérési adatából viszont kitűnik, hogy a tenyészpontyok súlyához viszonyított testhossza rendkívül ingadozó, olyannyira, hogy a tenyészpontyok 1 kg-os testsúlyának megfelelő testhosszúság megnyugtató biztonsággal nem állapítható meg. Kívánatos volna tehát, ha újabb törvényjavaslat előkészítése esetén a legkisebb méret megállapításakor a súlyszerinti méret *döntő erejét* különös figyelemre méltatnák.

De egyéb nehézségek is vannak a javaslat végrehajtása körül, nevezetesen a nemesponty és a nyurgaponty felismerése tekintetében, ha az a piac ellenőrzése szempontjából válik szükségessé. A halász ugyanis gyakorlatból igen jól meg tudja különböztetni a nemespontyot a nyurgapontytól. E téren nem is lesz hiba. Nem lehet azonban kívánni, hogy a piac ellenőrzését végző hatósági közegek a szükséges ismeretekkel rendelkezzenek, bár e célból rendezett tanfolyamokon mindenesetre kioktathatók volnának.

Hogy a kétféle ponty fajta megkülönböztetését megkönnyítsük, közöljük *Unger Emil* pompás fényképfelvételeit, a *Velencei-tavi nyurgapontyról* (1. ábra felső kép) és az ugyanonnan származó, nyurgapontyval való összeállítás folytán elfajzott nemespontyról (1. ábra alsó kép). Hasonlítsuk ezeket össze a 2. ábrán látható és a *bicskei* (felső kép), illetőleg a *pellérdi tógazdaságból* (alsó kép) kikerült nemespontyokkal, akkor olyan szembetűnő különbségeket figyelhetünk meg, hogy a tévedés már eleve kizártnak látszik.

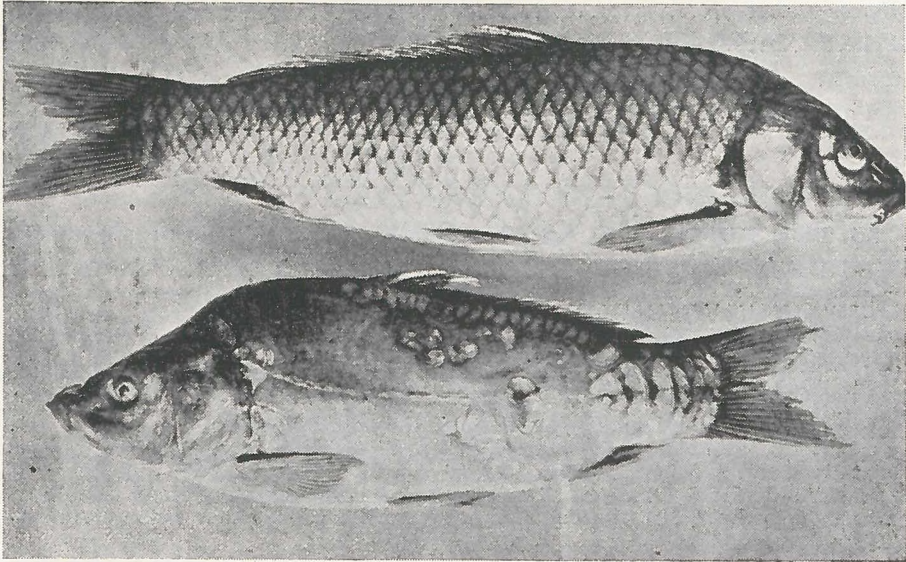
Minden kétely kiküszöbölődik azonban, ha a pontyok ú. n. *profilindexeit*, vagyis a *testhosszúság (h) és testmagasság (m) hányadosát számítjuk ki* (profilindex = h/m), amely szám jellemző a pontyfajtákra. *Unger Emilnek* az Intézetben végzett több évtizedre terjedő pontyméréseiből kiderült, hogy ha a profilindex értéke általában 3-nál kisebb, akkor *nemesponty*, ha ellenben *nagyobb*, akkor *tőponty*, avagy *nyurgaponty* van dolgunk. Bővebb tájékozódást nyújtanak *Unger* nagyszámú mérési adata alapján számított szélsőértékek, valamint középértékek, melyeket az alábbi táblázatokban közlünk.

E táblázatokból érdekes tanulságok vonhatók le. Mindenekelőtt megállapítható, hogy a hazai vadpontyok közül a *Fertő taviak* a *legnyurgábbak*, mert profilindexük 3,10 és 4,38 között ingadozik az ugyancsak nyurga *Velencei tavi* pontyok 3,00—4,04 határértékeivel szemben. A különbség a középértékekben is kifejezésre jut, bár itt az már csekélyebb. Mindkét tóban azonban a *Cyprinus Hungaricus Heckel* dominál. Ezzel szemben a *Duna* pontyainak profilindexei lényegesen kisebbek, mert a szélsőértékek 2,93 és 3,52, a középérték pedig 3,35. *Unger* ebből teljes joggal arra következtetett, hogy a *Dunában nem a nyurgaponty, hanem a tőponty (Cypr. carpio*

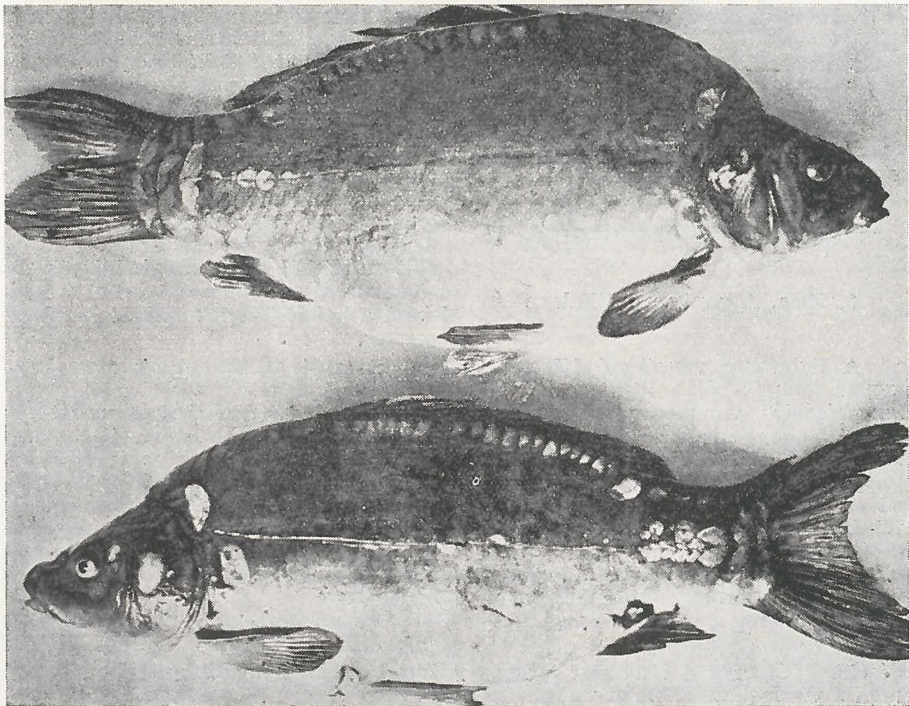
I. Táblázat. Vadpontyok, *Cyprinus carpio* L. és *C. Hungaricus* Heckel.

Eredet	A profilindex = $\frac{h}{m}$	
	szélső-	közép-
	é r t é k e i	
<i>Duna Apatinnál</i>	2,93 — 3,52	3,35
<i>Velencei tó</i>	3,00 — 4,04	3,70
<i>Fertő tó</i>	3,10 — 4,38	3,74
Középérték:	3,01 — 3,98	3,60

l.) van túlsúlyban. A *Duna*, *Velencei tó* és *Fertő tó* pontyai profilindexeinek közepes határértékei 3,01 és 3,98. Ezt a két értéket, vagyis kereken 3,00 és 4,00-t elfogadhatjuk mint a vadponty (tőponty és nyurgaponty) profilindexeinek szélsőértékeit, 3,60-t pedig

1. ábra. († *Dr. Unger Emil* felvétele)

2. ábra. († *Dr. Unger Emil* felvétele)

II. Táblázat. Nemespontyok, Főleg *Cyprinus carpio forma nobilis Hungarica Unger*.

Kelebia	2,50 — 3,05	2,82
Iharos	2,64 — 3,09	2,83
Pellérd	2,32 — 2,86	2,55
Tata	2,35 — 2,72	2,54
Varásló [Hankó Béla mérései].	2,69 — 2,8	2,77
Középérték:	2,50 — 2,92	2,70

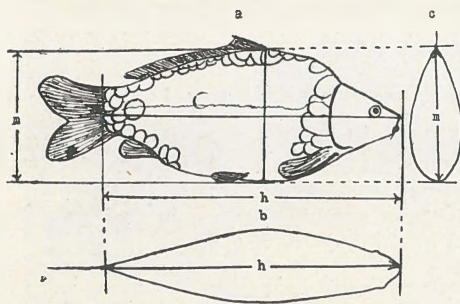
III. Tábla. Különféle fajta vad- és nemesponty vegyesen, főleg nemespontyok.

Balaton	1,98 — 4,30	2,68
-------------------	-------------	------

a vadponty átlagos profilindexének. Ezzel szemben a különböző tógazdaságokból származó nemespontyok profilindexeinek határértékei a második táblázat szerint kikerekítve középértékben 2,50 és 3,00, a középértékek átlaga pedig 2,70.

Ezekből az adatokból következik, hogy az a kérdés, miszerint vad-, avagy nemesponttyal van e dolgunk adódó esetben, a profilindexek alapján tökéletes biztonsággal eldönthető. Mert ha ez a számérték 3 és 4 közé esik vagy ennél nagyobb vadpontyról, ha pedig 2,5 és 3,0 közé esik vagy ennél kisebb, akkor kétségtelenül nemespontyról van szó.

Félreértések elkerülése végett szükségesnek tartjuk itt megjegyezni, hogy a pontyok testhosszán az orrcsúctól kb a középvonal mentén, az utolsó pikkely széléig, illetőleg a farokúszó-sugarak kezdőpontjáig terjedő egyenest értjük. A testmagasságot pedig a bognártüske tövétől, a fenti hosszúsági vonalra merőlegesen álló egyenesen mérjük addig a pontig, ahol az a hasfal szélét metszi. Itt tehát a hal testén pontosan megjelölt két-két pontot összekötő egyenesekről, nem pedig a haltest domborulatát követő görbe vonalakról van szó. Ezt a 3. ábra érzékíti, amelyen az a-val jelölt rajzból e két egyenes kezdő és végpontjairól, valamint a két egyenesnek a haltesthez viszonyított helyzetéről szerezhetünk tájékozódást. A haltest hossz-, illetőleg keresztmetszetét feltüntető b és c-vel jelölt rajzokból pedig megítélhetjük, hogy a hosszúsági és magassági vonal tulajdonképpen a halak testén áthaladó két képelt egyenes.

3. ábra. A ponty profilindexe

A Balatonra vonatkozó III. táblából végül arról győződhetünk meg, hogy a „magyar tenger”-ből a legmagasabbhátú *aischgründi* nemesponttyól a legnyurgább „*Hungaricusig*”, valamennyi formájú ponty kikerül. A két szélsőséget ugyanis, miként azt Unger feljegyzéseiből megállapíthatjuk, ez a két forma képviseli. De arra is rámutat a III. tábla, hogy túlnyomó mennyiségben mégis a nemes pontyfajták uralkodnak a kifogott zsákmányban. Ez a profil-indexek középértékéből (2,68) látszik, mert az a tógazdaságból származó nemes pontyokon végzett mérések középértékéhez (2,70) igen közel áll. Ez a tény kellőképpen igazolja a Balaton nemesponttyal való népesítésének eredményességét. A Balaton formára nézve rendkívül vegyes pontyállományára való tekintettel, az átlagos profilindexek megállapításánál az innen származó adatokat természetesen figyelmen kívül hagytuk.

Összefoglalva tehát az előadottakat, azt a végkövetkeztetést vonjuk le, hogy a nemesponttyal népesített zárt vizek pontyállományának elfajzása céltudatos intézkedésekkel, éspedig a halászati törvény módosításával, nemcsak megakadályozható, hanem e vizek pontyállományának minősége is lényegesen megjavítható.

Az Orsz. M. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet
Igazgatósága

Halászat a Mezőgazdasági Vásáron

1948. március 19.-e és 23.-a között rendezik meg a mezőgazdasági vásárok régi kiállítási helyén a Centenárium Mezőgazdasági Termény- és Tenyészállatkiállítást. Ezen a mezőgazdaságunk nagy ívben fejlődő ága a halászat is szerephez jut.

Sajnos a régi pavilonunk Budapest ostroma alkalmával nagyon megrongálódott, ennek egy kis részét állítjuk helyre, és pedig a tornyos részt, valamint az ehhez csatlakozó (azelőtt éttermi) folyosót. A tornyos részben kerül bemutatásra mindaz a grafikus, táblázatos és képes anyag, mely a halászatunk fejlődését tárja elénk 1945-től napjainkig, számszerű adatok fogják szemléltetni a halászati szövetkezetek, tógazdaságok és egyéb intézmények tevékenységét a halállomány fejlesztésével és a haltermeléssel kapcsolatban. A kiállított anyag a 3 éves terv keretében még megoldandó és megoldásra váró fontos feladatokat is a látogatók elé tárja.

E helyiségbe kerülnek ezenkívül halászatunk legnépszerűbb halászati eszközei, hálók, szálak, varsák és egyéb szerszámok, valamint háló-, fonal és kötélanyagok, továbbá a legkülönbébb horgászati cikkek.

A tornyos részhez csatlakozó helyreállított folyosóba lesznek az akváriumok, melyekbe nemcsak a hazai vizeink jellegzetes halfajtaát mutatjuk be, hanem a piaci anyagot, ikrát, ivadékhalakat, sőt az ország különböző részeiből származó tenyészanyagot is fogunk itt tartani. A folyosón, még az akváriumok felett szebbnél-szebb felvételek keretében ismerkedhetnek meg a látogatóink a hazai vizeket benépesítő élő szervezetek sokféleségével. Megismerkedünk halaszvizeink káros és hasznos madárvilágával is.

A kiállítás alatt, március 22-én és 23-án, a halászat fejlesztését célzó két napos általános tájékoztató tanfolyamot rendez a Földművelésügyi Minisztérium vízgazdálkodási (halászati) ügyosztálya az Országos Halászati Felügyelőség és az Országos M. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet szakszemélyzetének bevonásával a halászati felügyelők, halászok és szövetkezeti-szakszervezeti kiküldöttek részére.

A tenyészvásár tartalmára a MÁV. 50 %-os utazási kedvezményt biztosít a vásárlátogatóknak március 13-tól, március 29.-ig bezárólag.

E Centenáris Vásár különleges érdekessége az is, hogy nemcsak a mezőgazdaságunk utóbbi 3 évének fokozatos és intenzív fejlődését tárja elénk gazdaságunk minden ágában, hanem összehasonlításként bemutatja az elmúlt száz esztendő építő, fejlesztő munkájának kellően kiértékelt eredményeit is.

Nemzetközi limnológiai kongresszus Svájcban. A Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Limnológiai Egyesület zürichi előkészítő bizottsága megküldötte tagjainak az ezidén Svájcban tartandó X. kongresszusának előzetes programját, mely szerint a megnyitó ülést f. évi augusztus hó 18-án tartják Zürichben. A felolvasó üléseket aug. hó 19., 20. és 22-én ugyancsak Zürichben tartják, négy szakosztály keretében. Augusztus hó 21-én egész napos kirándulást terveznek a Rajna schaffhauseni eséséhez, 23-án pedig a Lucerni tó melletti hydrobiológiai laboratóriumhoz, továbbá a Brünig hágón keresztül a Brieni és Thuni tavakhoz. 24-én a Jungfraujoch környékén levő alpesi kutató intézet megtekintése szerepel a programban. A záróülést aug. 25-én Interlakenben tartják meg. Az előadásokat és a kongresszus tárgyalásait az alábbi négy szakosztályban bonyolítják le: 1. *Elméleti limnológia* (növénytan, állattan, vízkémia, vízfizika, tótipustan, stb.) — 2. *Hydrologia*. — 3. *Vízhygiene* (Szennyvíz kérdés.). — 4. *Halászat*. A részletes program szétküldését f. évi március hó folyamára helyezték kilátásba.

Az „*Il Messaggero di Roma*” című olasz napilap egyik legújabb száma hírt ad arról, hogy Sforza olasz külügyminiszter Rómában fogadta Jugoszlávia olaszországi követét. Tárgyalásaik során szóba került az Adriai-tengeri olasz halászat kérdése is, amely az olasz-jugoszláv viszony egyik jelentős gazdasági kérdése. Az olasz halászszakszervezet ugyanis kérelemmel fordult az olasz külügyminiszterhez, hogy a jugoszláv kormány tegye lehetővé az olasz halászhajóknak a halászatot az Adriai-tenger keleti részén is. A tárgyalások következtében az olasz Adriai-tengeri halászat közeli felülvizsgálása várható.

— rt —

Felhívás Olvasóinkhoz!

Félreértések és tévedések elkerülése végett több hozzánk intézett kérdésre egyszerre ezúton válaszolva közöljük olvasóinkkal, hogy az 1947 évben lapunk I. (XLVI.) évfolyamában összevont 12 számot adtunk ki, ez az évfolyam tehát előfizetési szempontból egy teljes évet jelent, a jelenlegi II. (XLVII.) évfolyamunk pedig egy újabb esztendőt. Kérjük ezért olvasóinkat, hogy az e számunkhoz csatolt csekklap segítségével hátrálékos előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlítsék szíveskedjenek.

HALÁSZAT szerkesztősége

A halászati szövetkezetek csúcsszervéről

Nem kell arról beszélni, hogy a Halászok Országos Termelő és Értékesítő Szövetkezete, a halászati szövetkezetek csúcsszerve, hogyan tűnt el a halászati szövetkezetek éléről. Szaktársaink jól tudják, hogy a halászok csúcsszerve csak azon bukkott meg, hogy nem töltötte be tökéletesen csúc sszerv-i szerepét. 1946. augusztus 1-én, mikor stabilná vált pénzünk, s megjelent a forint, — láttuk, hogy nem bírjuk tovább fenntartani magunkat.

Ekkor már közel másfél év állt a hátunk mögött, amire visszatekintve, megítélhettük, hogy mit végeztünk a halászati szövetkezetekért. 1945-ben építettük ki a halászati szövetkezetek kereteit, de ez csak keret maradt. A HOTÉSZ igazgatóságának többsége szellemi foglalkozású emberekből tevődött össze. Csak azoknak lett szívügye a halászati szövetkezetek fejlesztése, akik mint halászok váltak igazgatósági tagokká a csúc sszervnél, míg a szellemi foglalkozású réteg, köztük az is, a ki az egész ország szövetkezeteinek megalapításában részt vett, hátat fordított a szövetkezeteknek és az egyik halelárusító fiók üzletvezetését vállalta. Halászok Országos Termelő és Értékesítő Szövetkezete minden szellemi igazgatósági tagja a kereskedelemre fektette a fő súlyt, nem pedig az ország halászati szövetkezeteinek a fejlesztésére. Ekkor már látszott az, hogy a központi csúc sszervet a szellemi emberei cserben fogják hagyni az összes halászati szövetkezetekkel együtt. Később ez mind be is bizonyosodott, mert a szövetkezetek úgy álltak az országban, mint árvagyermek, kiknek a szülei elhaltak. A szövetkezetek magukra maradtak. Egyedül a FÉKOSz halász szakszervezeti csoport keretén belül próbáltunk mindent megtenni, amire a saját erőnkől képesek voltunk. Tragikus lett volna nekünk is annyi fáradságos küzdelem után a halászati szövetkezetek csúc sszervével együtt, mint egy lehulló csillag eltűnni. Mindent megtettünk annak érdekében, hogy a szövetkezetek csúc sszerve fennmaradjon, de mégis bekövetkezett a tragédia. Ez azonban nem az ország halászain múlt, hanem a kereskedelmi szakértelmet nélkülöző, szövetkezeti vonalról letért csúc sszerv szellemi vezetőin. Amikor már nehéz volt a csúc sszerv helyzete, egymás után jöttek a szövetkezetek vezető halászaik panaszaikkal, melyek szerint a csúc sszerv nem képviseli kellőképpen a halászati szövetkezetek érdekeit, hanem teljes apparátussal a kereskedelmet akarja kiépíteni. Mondanom sem kell, hogy eredménytelenül, mert nem tudta felvenni a versenyt a komoly vevőkörrel rendelkező régi kereskedőkkel. Egymásután kerültek le a HOTÉSZ címtáblák a csarnoki halelárusító helyekről.

Ekkor új utat kellett választani. A HOTÉSZ csúc sszervet fel kellett számoltni és helyébe friss erőkkel, több ambícióval s több halász szakértővel egy új központot kellett felállítani. Ez meg is történt 1946. december 20-án a Földművelésügyi Minisztériumban a halászati szövetkezetek országos ankétján. Ezen a gyűlésen a F. M. Vizgazdasági osztálya is képviseltette magát. Választások során állami delegátusok is bekerültek az igazgatóságba és a felügyelőbizottságba. A beválasztásuknak örültünk, gondolva, hogy munkánkat nagy mértékben támogatni és ellenőrizni fogják. Ezen támogatás és ellenőrzés azonban csak rövid hat hónapig tartott. 1947. júniusában az állami delegátusok lemondtak arra való hivatkozással, hogy nem lehetnek a Szövetkezeti Központ vezetőségi tagjai, mert ők állami tisztviselők és így részvételük az új szövetkezeti törvény alapján nem egyeztethető össze a szövetkezetek autonómiájával.

En is lemondtam igazgatósági tagságomról, mert annak a tudatára ébredtem, hogy a Halászati Szövetkezeti Központ már elkövette első súlyos hibáját akkor, amikor nem tudta a hirtelen leivott süllők ikrájának szállításához szükséges szállítóeszközöket biztosítani. Ekkor láttam azt, hogy a HSZK sem áll azon a magaslaton, amin a csúc sszervnek állnia kellene. Későbbi tapasztalataim alapján úgy látom, hogy a Szövetkezeti Központ igazgatósága nincs tisztában mindazokkal a dolgokkal, melyeket a HSZK ügyvezetője végrehajt. Így pl az őszi kiállításról, mely a MÁV konzummal karöltve történt, melyik igazgatósági tag tudott előre? Szerepelt-e a kiállításon valamelyik tisztai, kőrösi vagy dunai szövetkezet halászszerzője? Ellenben két sporthorgász felszerelési szaküzletnek két nagy mintakollekciója ott díszelgett. Az egész pavilont kis kivétellel a Konzum halreklámai töltötték be. Megkérdézzük a HSZK-t, hogy ez a kiállítás, melyre elkönyvelt kiadásai vannak, milyen üzleti eredménnyel zárult?

Következő kérdésünk legyen talán a Velencei hal értékesítése. Tudjuk, hogy 1947-re a MÁV Konzum kötött a HSZK támogatásával szerződést a velencei hal értékesítésére egy évi hatállyal. A forgalom után százalék címén 1947. november elejéig 7.320 Ft-ot kapott. Miért engedte HSZK, hogy a velencei halat olyan alacsony áron vegyék át, hogy a halászok az évi 1.000 q termelés ellenére éhesen és rongyosan fejezzék be az évet?

Itt jegyzem még meg, hogy a HSZK-nak, mint szövetkezeti érdekképviselői szervnek, a Konzummal kötött szerződés végrehajtását több ízben ellenőriznie kellett volna.

1947-ben a HSZK egy elárúsító helyet biztosított Budapesten az ország halászati szövetkezetei részére. Itt is kiderült azonban, hogy a HSZK csak közvetítő szerepet játszik, mert a halat egy vagy két pesti nagykereskedő veszi át. Tehát csak mint közvetítő szerepel akkor, amikor a budapesti gyárak, üzemek, kórházak, klinikák és számos közintézmény ellátását kellene megszervezni. Nem pedig a szövetkezeti eszmével szemben nagykereskedőkkel társulni. Arról nem is beszélünk, hogy mi lesz az idén, amikor a jégvermek üresek maradnak. Ki kellett volna építeni és megszervezni a víz melletti városok halpiacait. Ennek érdekében több város közel látása már kérőleg is fordult az illetékesekhez. Nem kellett volna a halat a pesti nagykereskedők kénye-kedvének kiszolgáltatni.

Kérdezzük meg talán a HSZK vezetőjétől, hogy hány gyengén működő szövetkezetet erősített meg és működése alatt mit tett a szövetkezetekért? Az ország egyes szövetkezetei, melyek saját erejükből nem tudtak megerősödni, úgy néznek ki, mint egy ház, melynek se tetéje, se alapja nincs. Nézzük meg talán a Felsőtisza-i hét szövetkezetet, melyek közül egy már fel is oszlott (sárospataki), a másik pedig visszaadta a cégbejegyzést (nagyhalászi). Mit tett ezeknek a szövetkezeteknek az érdekében a HSZK? Mért kell például a Csepel-Ercsi szövetkezetnek a cégbejegyzésére már közel egy éve várni? Kit fog vajjon terhelni a felelősség, ha itt valami komoly baj történik? Hátra van még a Fertő-tavi és a Drávai szövetkezetek megszervezése, illetve a szövetkezeti élet kiépítése.

Nem támadni akarom ezzel a HSZK-t, csak a magyar halásztársadalom érdekében jóindulatúlag felhívom a figyelmét arra, hogy magam is szemtanúja voltam, amikor a HOTÉSZ halászati csúcsszervnek két üzlethelyiségéről lekerült a cégtábla. Véleményem szerint először fel kell építeni és meg kell erősíteni a szövetkezeteket és csak ezután, komoly megfontolások után jöhet a kereskedelmi vállalkozás.

Mais József

*

A felelős szerkesztő megjegyzései Mais József cikkéhez

Őszintén megvallom, hogy amikor *Mais* halásztársunk cikkét először elolvastam, annak közölhetősége tekintetében bizonyos aggályaim merültek fel. Nem azért, mintha a HALÁSZAT sajtóforumra idegenkednék a kritikai hangtól, vagy netalán abban az elképzelésben élne, hogy a tudományoskodás elefántcsonttornyában való elzárkózással minden el van intézve. — hanem, mert az volt az érzésem, hogy a cikk, — tendenciájának elégtelen kidomborítása miatt —, *egyesekben azt a benyomást kelthetné, mintha itt a HSZK, mint intézmény elleni támadásról, nem pedig a körülötte észlelt hibák és hiányosságok kiküszöböléséről, egyes személyek eljárásainak kritikájáról volna szó.* Éppen ezért. — a félreértések eleve elkerülésének céljából. — szükségét érzem annak, hogy a cikkhez kommentárt fűzzek.

1. Cikkíró a HSZK-nál általa tapasztalt hiányosságok és hibák esetleges következményeit a megboldogult HOTÉSZ bukásának okaival állítja párhuzamba. Ez a beállítás veszélyes! Meg kell állapítanunk a következőket:

a) A *HOTÉSZ sohasem volt a halászati szövetkezetek hivatalosan elismert „csúcsszerve”,* hanem néhány (fizikai) személy szövetkezése a kereskedelmi cél (halértékesítés) erős kihangsúlyozásával. Egész alapszabálya erre vall és e körül mozog. Ezzel szemben merült fel az a másik áramlat, amely azt mondotta, hogy a halászati szövetkezetek központjának olyan intézménynek kell lennie, amelynek tagjai kizárólag csak szövetkezetek (tehát jogi személyek) lehetnek. Egészen világos, hogy a HOTÉSZ elgondolásaival szemben utóbbi álláspontnak kellett érvényesülnie és a HOTÉSZ-nek, mint *deo gratia* (Isten kegyelméből) leszármazott öncsúcsnak *el kellett tennie a szereplés színpadáról. Ez egyáltalán nem „tragédia”,* mint a cikkíró írja, hanem a dolgok természetes fejlődésének logikus következménye, aminek csak örülni lehet. *Én legalább is örültem neki.*

b) A HSZK alkotmányának megszerkesztésénél azok az elvek jutottak érvényre, amelyeket a később megjelent szövetkezeti törvény is kodifikált. Ennek értelmében a HSZK-t a megalakult halászati szövetkezetek *demokratikus módon, alulról hozták létre* azoknak a tapasztalatoknak értékesítésével, amelyek a HOTÉSZ, mint kereskedelmi szerv bukásából adódtak. Így alakult ki a *Földművelésügyi Minisztérium által is elismert, erőlteti és anyagi támogatásban részesített igazi csúcsszerv (HSZK) új szerepköre.* Hogy ez a szerepkör kicsoda, annak részletezésére itt hely most nincs, mindazáltal hozzá halászaink emlékezetébe a következő feladatait:

A kapcsolatok fenntartása a Földművelésügyi Minisztériummal, úgyis mint az

állami tulajdonba került halászati jogok hasznosításával megbízott (jogtulajdonos bérbeadó) és a tulajdonjogi viszonytól függetlenül is az egész magyar halászat fejlesztésére hivatott fórummal. A szövetkezeti élet elmélyítése ügyes-bajos dolgaik intézése az értékesítés megszervezése, piacok feltárása, közvetlen kapcsolatok létesítése a termelők és fogyasztók között, stb., stb.

c) A HSzK alkotmányának megszerkesztői már akkor hangsúlyozták, hogy a szövetkezeti központ, mint értékesítő (kereskedelmi) szerv (külön osztályának) beiktatása a jövő feladatát képezi s ez az idő akkor fog elérkezni, amikor a szövetkezetek anyagilag annyira erősek lesznek, hogy fel tudják majd venni a versenyt a tőkeerős, régi összeköttetésekkel és kialakult vevőkörrel rendelkező magánkereskedelemmel, vagyis: amikor a szövetkezetek — mint az új gazdaságszervezeti forma megtestesítői — a profítkapitalista magántőkével szemben domináns szerephez juthatnak. Ez az elv semmi egyéb, mint a közbeiktatott profitvállalkozás kikapcsolása. A közvetlen áruforgalom megteremtése a termelők és a fogyasztók között. Sajnos, ma még az átmenet idejét éljük, amikor a HSzK-nak — tőkék, berendezések, összeköttetések, stb. hiányában — minden erejét, igyekezetét az eredeti program, tehát a szövetkezetek megerősítésére kell fordítania. Ezt a szerepét kellően elláthatja a tagdíjakból és a miniszteriumi támogatásból. Ez a szerep elsősorban erkölcsi, távolabbi szempontból politikai. Annál sajnálatosabb, ha a HSzK, — mint ahogyan a cikkíró soraiból sejteni lehet — ezt a szerepét a nagykereskedelem felé való közvetítéssel cseréli fel. A cikkírónak tökéletesen igaza van: semmi szükség olyan HSzK-ra, amely a termelők és a nagykereskedők közt közvetít, mert az ilyen áruforgalom nélküle is kialakul s túrhetetlen, hogy a szövetkezetek központja a szövetkezeteket szípolozó közbeiktatott kereskedelmi szerv legyen.

d) Meg kell jegyezni, hogy a Földművelésügyi Minisztérium illetékes ügyosztálya már a fentebb vázolt folyamatot megelőzve egy állami érdekeltségű, külön értékesítési szervezetet hozott létre s ezzel a HSzK-t az átmeneti idő alatt mentesítette a kereskedelmi kalandozásokkal járó rizikóvállalástól. Csak sajnálni lehet, ha a HSzK ennek dacára visszaesik a HOTÉSz szerepébe. (Mi az? Csak nem az átöröklés tana?)

2. Mindebből mi a következtetés? A HOTÉSz-nek meg kellett buknia, — a HSzK-nak nem szabad megbuknia! Az elgondolás, az intézmény jó, legfeljebb az emberek gyarlók és hibásak. Vigyázzunk, nehogy a fürdővízzel együtt a gyereket is kiöntsük! A HSzK-t meg kell tartanunk, de vigyázzon a HSzK is, mert különböző „orientálódási” kísérletei könnyen ahhoz a látszathoz vezethetnek, hogy itt csak el-tussolási manőverről van szó.

3. Halásztársaim se a *Mais* cikkéből, se az én kommentáromból *ne vonják le azt a következtetést, hogy a HSzK-t agyon akarjuk ütni. Ellenkezőleg! Meg akarjuk segíteni, talpra akarjuk állítani*, ki akarjuk küszöbölni a hibákat és visszasságokat. A fejlődés változásokkal jár, ez megfigyelhető az állami igazgatás apparátusában, sőt a nagy politikai pártoknál is. Semmi szégyelni való nincs abban, ha a hibákra rájövünk, azokat feltárjuk és segíteni igyekszünk ott, ahol kell!

A HSzK-t is megjavítjuk. A HSzK meg fog maradni, *legfeljebb a HSzK mai rezsimje tűnik el*, mint ahogyan eltűnt a reakciós rezsime, de megmaradt a nép és az ország.

Ceterum censeo (egyébként az a véleményem): sürgősen össze kell hívni a HSzK közgyűlését.

Ha a cikkíró is így gondolta, akkor egyetértünk.

Faragó Sándor

MAGYAR ÁLLAMI HAL- és NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK BALATONI HALÁSZATA

Központja: Siófok Telefon: Siófok 2. Postacím: Állami Halászat, Siófok

Halásztelepei: Balatonújhely, Balatonszemes, Fonyód, Keszthely, Badacsonyládbi, Révfülp, Tihany, Alsóörs és Balatonkenese.

Magyarország legnagyobb gépesített halászati üzeme. Állandó halászat két gőzhajóval és hat motorshajóval. Az év minden szakában autón és vasúton szállít halat bárhova.

Főtermékei a világhírű fogas, a zamatos dévérkeszeg és a savanyításra, valamint konzerválásra igen alkalmas garda.

Halrendelés: Budapestre és ettől keletre fekvő területek részére a Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságánál, Budapest, IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefonszám: 184—024.

Mesterséges ivóhelyek jelentősége a halgazdálkodásban

Egy bizonyos halfaj állományának a gyarapítását a természetes ivóhelyek gondozásával, mesterséges ivóhelyek létesítésével, valamint a halivadékoknak, vagy a megtermékenyített ikráknak, vagy az éppen ivóhalak betelepítésével lehet elérni, míg egy nem kívánt fajnak a csökkentését a lehalászáson kívül, az ivóhelyek elpusztításával, a lerakott ikrák felszedésével, vagy pedig az ivadékokat pusztító ragadozó halak betelepítésével érhetjük el.

A mesterséges ivóhelyek nemcsak a gazdaságilag fontos halak szaporításának előmozdítását szolgálják, hanem a szeméthalak visszaszorítását is, amennyiben a rájuk lerakott szeméthalikrákat könnyen ki lehet emelni és el lehet pusztítani.

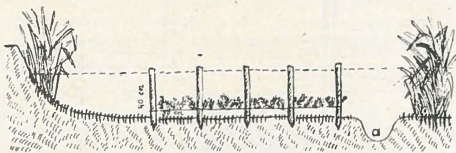
A mesterséges ivóhelyek elhelyezésénél mindig figyelemmel kell lennünk az illető halfaj szaporodására és életmódjára, valamint ismernünk kell a vízállás változást.

A vízi növényekre ikrázó halak, úgymint a ponty, compó, kárász, csuka és a keszegfélék, részére készíthetünk állandó (1. és 2. ábra), vagy elmozdítható, kiemelhető (3., 4. és 5. ábra) fészkeket, ivópárnákat, vagy kereteket. Általában ezeket mindig széltől- és erős áramlástól védett helyre, iszapmentes alzatra helyezjük el, 0,40—2 m mélységben.

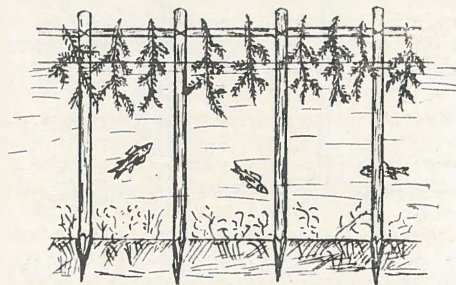
A zöld növények helyett (3. és 4. ábra) jó eredménnyel használhatjuk a cirokszakáll, kimosott s valamely víz partján élő fűfélék-gyökereit, fűzagyóker- (1. és 5. ábra), v. a nádgyókerfonadékokat az ú. n. zsembéket, vagy fenyő (2. ábra), borokafenyő ágakat (4. ábra), rőzsekötegeket. Külföldön igen ajánlják a fenyőágakat, amelyek nagyszámú, keskeny, aránylag szilárd tűin az ikrák szép sorokban ragadnak meg, melyeket a víz minden oldalról körülmos és könnyen lehetséges az is, hogy a tülevélből vízbe kerülő kevés terpentin a penészgombákat is távol tartja.

A faágakat, rőzsecsomókat egyszerűen be is szokták szúrni a talajba, vagy pedig kövekkel rögzítik, esetleg cölöpökre szögezik; a rőzsekötegek ezenkívül jó búvó-

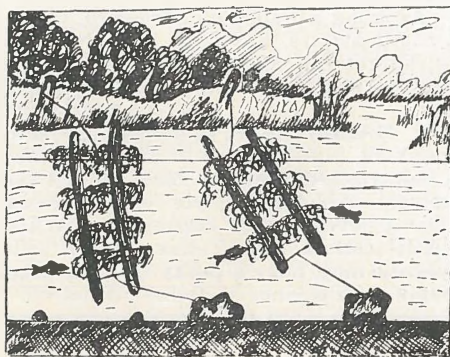
helyet biztosítanak az ivadékoknak és ez vonzza a ragadozó halakat is, melyeket az ilyen helyen fenékhorggal, vagy varrással jól lehet fogni. Azonban a rőzse-

1. ábra. Rögzített ivó-párna gyökérfonadékból, harcsa ivásra.

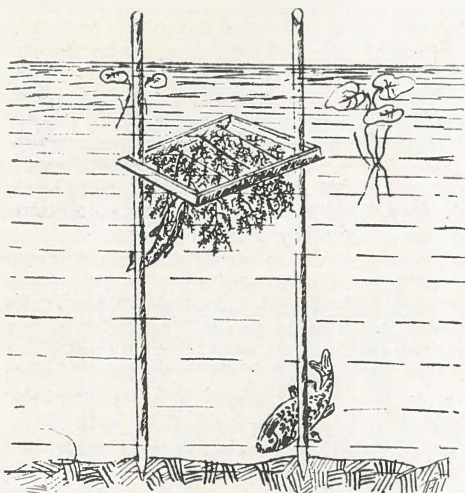
2. ábra. Rögzített mesterséges ivóhely fenyőágakkal. (Fischerei Lexikon nyomán.)

3. ábra. Úszó ivókeret, természetes vízi növényzettel. Folyóvizetnél alkalmazható, a fehérhalak ivására. (Eredeti rajz.)

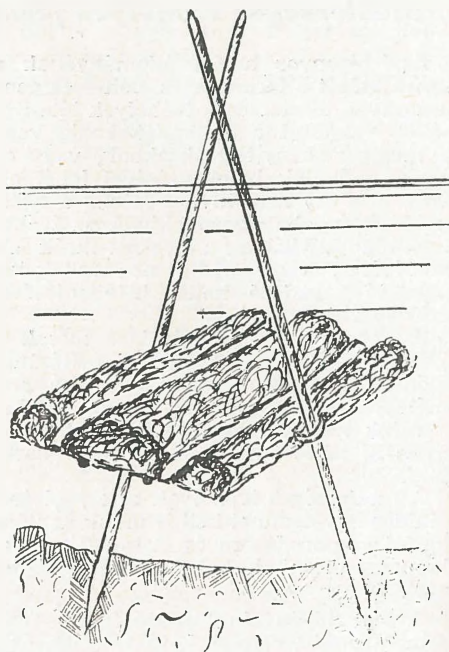
A Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Rt. (Budapest 4. Postafiók 271.) ajánl tavaszi szállításra megtermékenyített fogassüllő-ikrát. Az ikrák (kb. 100.000—150.000 db) faladában, megfelelően csomagolva, ládánként 2 db keltetőkosárral együtt kerül szállításra. A szállításokat — sikeres ivás esetén és a rendelkezésünkre álló fészkek mennyiségétől függően — a megrendelések sorrendjében eszközzük.

kötegek előbb-utóbb zavarokat okoznak, mivel egyrészt a vontató hálókba akadnak, másrészt fokozatos rothadásnak indulnak. Éppen ezért célszerűbbek az úszóívókeretek, vagyis az időszakos, el-

4. ábra.

4. ábra. Kiemelhető ívóasztalka, boróka-fenyőágakkal, amelyek dróton nyugszanak. (Eredeti rajz.)

5. ábra. Ívó-fészek (80×80 cm) fűzfagyökérfonadékból — süllő ívásra. (Niculescu-Duvaz nyomán.)

mozdítható mesterséges ívóhelyek (3., 4. és 5. ábra).

Azoknak a halaknak a részére, melyek szilárd alzatra, kavicsra, kövekre rakják ikrájukat (pl. márna, domolykó és általában a pisztrángfélék) kiválasztunk olyan

védett sekélyvizű, jól áramló vízfolyást, ahová azután egy pár taligával kavicsot, követ szórunk be és kúpalakokban összegereblyezzük. Ezek a halak szívesen keresik föl ezt az alzatot.

Dr. Jászfalusi Lajos

HALLEVES. A szálkamentes pontyfilé készítésénél visszamaradó csont és fejrészekből, valamint az ikrákból kitűnő hallevest készíthetünk, a következőképpen: A csontrészeket, fejet és főzés közben szétdörzsölendő kevés ikrát, sárgarépát és petrezselyem gyökeret, melyet vékony, hosszú szeletekre vágunk, egyszerre feltesszük főni. A levest kevés liszttel behabarjuk és tálalásnál tetszés szerinti mennyiségben tejfelt teszünk bele. Tetszés szerint szűrve, vagy csontokkal együtt tálaljuk. Itt jegezzük meg, hogy a pontyfilé készítésénél visszamaradt bőrt pikkelyétől megtisztítva, aszpic készítéséhez is felhasználhatjuk. Kárba tehát nem vész semmi.

Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársasága

Igazgatóság: Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 5. Tel.: 180-268 és 381-540.
Levél cím Budapest 4. Póstafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.
Üzlet és raktár: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 180-207, és
" IX., Gönczy Pal-u. 4 Telefon: 184-024.
Elárúsítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 180-207.
Szállítási iroda: Budapest, XI., Budaörsi-út (pályaudvar). Tel.: 268-616.
Veszünk és eladunk mindenféle tógazdasági és természetesvízi élő és jegelt halat

Mit tegyünk vízszennyezésektől eredő halpusztulások esetén?

Írta: Papp Anna, kísérletügyi igazgató

A vízjogi törvény tiltja a közzivizeknek ártalmas anyagokkal való szennyezését (fertőzését). Miután az ipartelepek többnyire folyóvizek mellett fekszenek és szennyvizeik befogadói élővízfolyások, a törvény kötelezi a gyárakat és ipari üzemeket a vízhasználati engedély megszerzésére. Az engedélyezési eljárás során a hatóság előírja, hogy az üzemek a gyártás folyamán keletkező szennyesvizeket miképpen kezeljék, milyen rendszerű és nagyságú tisztítóberendezéseket létesítsenek, hogy megfelelő tisztítás után a derített szennyvíz ártalom nélkül legyen a befogadó élővízfolyásba bocsátható, tekintetbe véve annak vízhozamát is. A szennyvíztisztítás célja az elhasznált vizek káros hatásának megszüntetése, illetőleg olyan mérvű csökkentése, hogy a befogadó vízfolyás halászati, mezőgazdasági és ipari, általában minden közhasználati célra alkalmas maradjon.

Megtörténik azonban, hogy a hatóság által előírt derítőberendezés létesítése ellenére is, részben műhiba, részben hanyagság következtében, a szennyesvizek mégis tisztítatlan állapotban jutnak a vízfolyásokba. A tisztítatlan szennyvíz káros anyagai a vizet elszennyezik, illetőleg természetes összetételére káros befolyást gyakorolva, a halak életét veszélyeztetik. A súlyosabb szennyezés pedig nagy mérvű pusztulást okozhat a halállományban.

A szennyvizek úgy oldott, mint oldatlan (lebegő) anyag tartamuk révén lehetnek ártalmasak. A legtöbb szennyvíz színes, kellemetlen szagú, zavaros és felrázva habzik, valódi ártalmassága azonban minden kétséget kizáróan csak kémiai és biológiai vizsgálat útján állapítható meg.

A rothadó szennyvizek a víz oxigén tartalmát nemcsak csökkentik, hanem annyira elhasználhatják a rothadási folyamat közben, hogy oxigénhiányt okozva a vizek halállománya kipusztul. Nagy vízhozamú folyóknál, ahol erős a hígulás, ez ritkábban szokott bekövetkezni, kis vízfolyások mentén gyakoribb, különösen ha nagy mennyiségű szerves anyagot tartalmazó tisztítatlan szennyvíz kerül bele. Az oxigénhiány következtében, a halakat nagy izgalom fogja el, levegő után kapkodnak „pipálnak“, majd kimerülve elbágyadnak, oldalfekvésbe kerülnek és végül megfuladnak. A **fuladás külső jelei görcsösen kitért száj, szétárt kopolyufedők**. Az oxigénhiánnyal szemben az egyes halfajok különbözőképpen viselkednek. A természetes vizek oxigéntartalma mintegy 5—7 cm³ literenként. A legényesebb halak e tekintetben, illetve a leghamarább pusztulnak el oxigénhiányban, a ragadozóhalak, tehát a süllő, csuka, azután a harcsa, de a keszeg félek is érzékenyek. A ponty már ellentállóbb, legtovább bírja a compó és kárász.

A legtöbb rothadásra hajlamos szerves anyagot tartalmazó szennyvíz nem csak oxigénhiányt okozhat, hanem a befogadó vízfolyásban nyálkás bevonat is képződik, ez a *Sphaerotilus natans* nevű fonalas gombától ered. Nagy mennyiségben elszaporodó telepei a hálóra tapadva a halászokat munkájukban gátolja. A *Sphaerotilus* a szulfid — cellulóze, cukor, keményítő, stb. gyárak, továbbá a városi csatorna vizek okozta szennyezés rendes kísérője. A *Sphaerotilus*, ha nem kap elegendő tápláló anyagot a szennyvizek útján, elpusztul, rothadni kezd, a rothadás folyamata következtében a víz oxigéntartalma erősen csökkenhet. A hal húsának ízére, illetőleg szagára káros hatással vannak az ú. n. aromás vegyületeket (fenolt) tartalmazó szennyvizek, mitől a halhús kellemetlen mellék ízt kap és így piaci értékesítésére alkalmatlanná válik. A hal húsának ez a mellék íze elvész, ha a halat, 2—3 hétig tiszta folyóvízben bárkázjuk. Továbbá a szennyesvizek káros hatására a halak természetes tápláléka is elpusztul a folyóvíz szennyezett szakaszán.

Ha adott konkrét esetben eldönthessük, vajjon tényleg szennyvízzel van e dolgunk, avagy a halpusztulás más okra vezethető e vissza, tájékoztatásul közöljük a jellegzetes szennyvíz típusokat és azoknak a befogadó vízre gyakorolt hatását.

A szennyvizek két fő csoportba oszthatók ú. n. **házi (városi csatorna)** és **ipari** szennyvizekre.

A házi csatorna vizek alatt, a házi használatkor, mosás, fürdés, konyhai mosogatások, stb. keletkezett, továbbá a vízöblítéses W. C.-ből kikerülő szennyvizet értjük. Ezek a nagy mennyiségű szerves anyagot tartalmazó szennyvizek könnyen rothadnak.

Az ipari szennyesvizek is legtöbbször szerves, tehát rothadó anyagokat tartalmaznak, de olyanok is vannak közöttük, melyek szervesetlen mérgező anyag tartalmuknál fogva lehetnek veszélyesek a halakra.

Az első csoportba tartozó ipari szennyvizek ártalmassága éppen úgy mint a

házi csatorna-vizeké, rothadni képes szerves anyag tartalmuknál fogva főleg abban nyilvánul, hogy a halak életfenntartásához szükséges oxigént elfogyasztják. Ha ilyen oldott szerves anyagokat tartalmazó szennyvíz jut kisebb vízfolyásba, ahol csak kevésbé hígulhat, akkor e szennyvizek az élő víz oxigén tartalmát teljesen felémésztik, a víz egész tömegében bűzös rothadásnak indul, mikro florája és faunája teljesen megváltozik, a halak pedig elpusztulnak. A szerves anyagok kirothadása után azonban az öntisztulási folyamat során újra kialakul a rendes élénk vízi élet.

Az előbbi csoportba tartozó jelentősebb ipari szennyvízféleségek:

Kender és lengyári szennyvizek. Ezek a kender és lenáztatás alkalmával keletkező szennyvizek rothadó szerves anyagokon kívül vajsavat és egyéb szerves savakat tartalmaznak. Kis befogadóképességű természetes vizekre veszélyesek.

Cukorgyári szennyvizek: igen sok oldott szervesanyag mellett (fehérjék), szerves savakat és szaponint tartalmaznak. Ezek az anyagok savanyú erjedésen esnek át a befogadó vízfolyásban és nagymérvű oxigén hiányt okoznak. A saponin heves halméreg lévén, a halakra közvetlenül is ártalmas. Csekély cukortartalmánál fogva e szennyvíz a *Sphaerotilus natans* gombának kitűnő táptalaja.

Keményítő, sör, szeszgyári és malátagyári szennyvizek szintén nagy oldott szerves anyag tartalmuk miatt veszélyesek.

Vágóhídi szennyvizek állati szőröket, bélsárt, vért, zsírt, csonttörmeléket, hús és bőr csafatokat tartalmaznak. Nagy fokú hígulás esetén nem ártalmasak.

Gőzmalmok szennyvizei kevesebb rothadó szerves anyagokat tartalmaznak.

Tejfeldolgozó üzemek szennyvizei a tejes edények mosogatása és a helyiségek felfmosása alkalmával keletkeznek. Tejsavat és egyéb szerves szennyező anyagot tartalmaznak.

A mérgező hatású szennyvizet termelő gyárak közé sorolhatók az alábbi ipar-telepek.

Falepárló gyárak, amelyek szennyvizeiben sósav, klór, kénsav, aceton, kátrányolaj és főleg fenolok vannak. A falepárló gyárak szennyvizei a halakra rendkívül mérgező hatásúak. A szennyvizek ható-anyagai közül az aromás vegyületek a halhúsnak kellemetlen mellék ízt adnak.

Bőrgyári szennyvizek szerves anyagokat, zsírt, bőrhulladékot, szórképleteket, konyhasót, nátriumszulfidot, arzén- és krómvegyületeket, valamint cersavat tartalmaznak.

Műselyem és löpörgyári szennyvizekre az erős savak nagy mennyiségben való jelenléte jellemző. Meg kell itt jegyeznünk, hogy a sósav, kénsav és salétromsav, ami e vizek legfontosabb alkotórésze, szabad állapotban maró hatása miatt nagyon heves halméreg. E savak a kopoltyúk szöveteit elroncsolják és ezért fulladásos halált okoznak.

Papír- és szulfitecellulóze-gyárak többnyire kénessavat, klórt, továbbá igen sok rothadásra hajlamos szerves vegyületet tartalmazó szennyvizei igen veszélyesek. A *Sphaerotilus natans* nevű gombák elszaporodásának az innen kikerülő szennyvizek kedveznek a legnagyobb mértékben.

Szénbányák szennyvizeivel szén és főleg homokból álló hordalék, oldott ásványi anyagok és szabad kénsav kerülhet a befogadó vízfolyásba. Ezek a szennyvizek tehát mérgező hatásúak.

Fémfeldolgozó és pácoló művekből, vasgyárakból savanyú kémhatású és gyakran nagy mennyiségű kátrányos anyagot tartalmazó szennyvizek kerülhetnek ki. Ezek is szerfelett ártalmasak.

A **gázgyári** szennyvizek ciánt, ammónium vegyületeket, fenolokat tartalmazhatnak, ezért nagyon káros, mérgező hatásúak lehetnek.

Mind ezek a szennyvizek a halakra nagyon veszélyesek és ezért csak gondos tisztítás után bocsájthatók élő vízfolyásokba.

Halpusztulás esetén követendő eljárás:

1. Halpusztulás észlelésekor azonnal telefonon (161—158) vagy távirat útján közvetlenül értesítjük az Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézetet. Ha előbb más hatóságot értesítenek, a kiszállás késedelmet szenved és megtörténhetik, hogy csak napok vagy csak hetek múlva értesül az Intézet a halpusztulásról, mialatt a szennyvíz hullám régen lefutott. A későbbi víznek már más az összetétele, úgy, hogy abból a szennyezés minden kétséget kizáróan már nem állapítható meg. (Távirati cím: Halélettani Intézet Budapest, Herman Ottó-út 15.) Az Intézet a helyszínére az értesítés vétele után azonnal szakértőt küld, aki ott vízmintát vesz, felülvizsgálja a gyár derítőberendezését, az elpusztult halakat megvizsgálja.

2. **Vízminta vétel és annak a fenti Intézethez való megküldése** vegyvizsgálat céljából. Céltalan dolog a vízmintát más vegyvizsgáló intézethez küldeni, mert az úgy is illetékesség okából átteszi a Halélettani Intézethez és az ide-oda való küldözgetés

nemcsak újabb idővesztést okoz, hanem közben a víz összetétele is megváltozhat. A vízminta vétel azért fontos, hogy a Halélettani Intézetnek a halpusztulás idején lefolyó vízből legyen mintája, melyből kémiai és biológiai vizsgálat útján ki lehet mutatni a szennyezés okát. A vízmintát **hatósági személy** (rendőr, elöljáró, esküdt) jelenlétében kell meríteni. A tiszta üveget, a merítendő vízzel előzetesen háromszor kiöblítjük. Az üveget nem szabad egészen megtölteni és tiszta, új, semmiesetre sem boros vagy petróleumos dugóval lezárni. Egy liter víz elegendő a szennyezés megállapításához. Ha a feljelentést tevő két vízmintát küldene vizsgálatra, akkor az üveg nyakára zsineggel erősített cédulán meg kell jelölni, hogy hol vették a vízmintát (pl. I. a szennyvíz beömlése előtt kb 100 m-rel, II. a szennyvíz beömlése után kb 100 m-rel). Az üveget kis faládába fagyapöt vagy papír közé csomagolva adjuk postára. A mellékelt levélben meg kell jelölni azt az időt, amikor a halpusztulást észrevették. Továbbá a vizen észlelt rendellenességet pl. (habzik, szaga van, színes, stb.). A parton észlelt lerakódást (olaj, kátrány), továbbá a legközelebbi ipartelepét megnevezzük, ahonnan a szennyvíz kifolyhatot.

3. Friss halhullák vizsgálat céljaira való felküldése ugyancsak fenti intézethez történik. A halhullákból pár darabot formalinba áztatott rongyba csavarva, széna vagy papírral kibélelt dobozba téve kell vizsgálat céljából megküldeni. A csatolt levélben meg kell említeni a halak viselkedését a halpusztulás folyamán. Meg kell írni az elhullás mérvét, továbbá hogy mindenféle hal, avagy csak egyes fajok pusztultak e el? Mióta és meddig tartott az elhullás, milyen szennyvíz okozhatta azt? (A csomagoláshoz használt rongyot 4%-os formalin oldatba kell mártani, ami minden gyógyszertárban kapható.)

4. Jegyzőkönyv felvétele. A halpusztulás körülményeiről, az észlelt rendellenességekről, a halpusztulás mérvéről, a kár felbecsüléséről hatósági személy és két tanú jelenlétében kell a jegyzőkönyvet felvenni. Ennek a kártérítési per folyamán van jelentősége.

Ha a helyszíni és vegyvizsgálat eredménye alapján a vízszennyezés megállapítható, a halélettani intézet a vízrendőri intézet a vízrendőri kihágási eljárás megindítására tesz javaslatot, a szennyezést okozó gyár, illetve annak felelős vezetője ellen az illetékes hatóságnál. A vízrendőri kihágás marasztaló ítélete alapján indítható meg a kártérítési per.

Meghívó

a Halászati Szövetkezeti Központ 1948 évi március hó 31-én délelőtt 10 órakor Budapest, V., Kiss József-u. 3. I. 1. alatt saját hivatalos helyiségében tartandó évi rendes közgyűlésre.

Az igazgatóság felhívja összes tagszövetkezeteit, hogy kiküldötteik az évi rendes közgyűlésen pontosan megjelenjenek.

Tárgysorozat:

1. Alapszabálmódosítás.
2. A HOTÉSZ 1947 évi nyitó forint mérlege, igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentése, felmentése.
3. Az igazgatóság jelentése.
4. A felügyelőbizottságnak az évi mérleg és eredménykimutatásra vonatkozó jelentése.
5. Az évi mérleg és eredménykimutatás jóváhagyása.
6. Határozathozatal a felesleg felosztásáról.
7. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése.
8. Az igazgatóság tagjainak pótlása, a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása.
9. Indítványok.

Az üzletér mérlegét és az eredménykimutatást, az igazgatóság évi jelentését, a felügyelőbizottságnak a mérlegre és eredménykimutatásra vonatkozó jelentését az 1948 évi március hó 22 napjától a közgyűlés napjáig a Központ hivatalos helyiségében (Budapest, V., Kiss József-u. 3. sz. I. em. 1. ajtó) reggel 8 órától délután 3 óráig lehet megtekinteni.

A közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a tagszövetkezetek kiküldötteinek legalább fele jelen van. Minden tagszövetkezet 2—2 kiküldöttet küld a közgyűlésre és minden kiküldöttnek csak egy szavazati joga van.

Budapest, 1948 évi március 15-én.

Az Igazgatóság

Időszerű teendők a tógazdaságokban

A kihelyezés a haltermelés kiinduló pontja. Általános gyakorlat szerint ez márciusban szokott megtörténni. Kivételesen — mint ezidén is — számos helyen volt lehetőség, február első felében. Sőt az egész január hóban a kihelyezéseket jelentős mértékben elvégezni. A legtöbb tógazda február végére irányozta elő a kihelyezés idejét, mert már úgy látszott, hogy ezidén nem is lesz tél. Sajnos, a későn beállott hideg és hó az ezirányú lehetőségeket megakasztotta. Remélhetően a tél rövid lesz és a kihelyezések március első felében megtörténhetnek.

A kihelyezésekhez elsősorban az szükséges, hogy a kihelyezésre váró tavakon legyen annyi víz, amennyiben a halak késői fagyok, ragadozók, orvhalászok és más veszélyek ellen védelmet találhatnak. Számos gazdaság panaszkodott a rossz téli vízviszonyokra, remélhetően a jelentősnek mutakozó hó és a tavaszi esők által a tógazdaságok vizellátása kellő mértékben biztosítva lesz.

A korai kihelyezésnek számos előnye van, meghosszabbítja a termelési időt, elmarad a halak tárolásával járó jelentős apadás, a jobb kondícióban kihelyezett halak ellenállóbbak a betegségek iránt, a hűvösebb időben és vízben a kihelyezés gyorsabb, tehát kevesebb költséggel jár. Fontos még az is, hogy időben tudjuk esetleges hiányunkat, vagy feleslegünket megállapítani, hogy annak beszerzésével, értékesítésével érdemben foglalkozhatunk.

Általános szokás előbb a pontyokat és azután a járulékhalakat kihelyezni. Mindegy, hogy a két- vagy egynyarasokkal kezdjük meg a kihelyezést. A gyakorlatban — különféle okok folytán — rendszerint párhuzamosan folyik azok kihelyezése.

A kihelyezéskor a termelési célnak tudatában, annak megfelelően kell elvégezni a tavak benépesítését. Ez a cél — a halaknak bizonyon nagyságra való növelése — számos tényezőtől függ. A tavak termelőképesége, a haltakarmány, a kihelyezésre kerülő tenyészanyag mennyisége és minősége, vízviszonyok, stb. mind figyelembe veendő. Nagy segítségére van a tógazdának a magyar halgazdaság „great old man”-jének Répássy Miklósnak a kihelyezendő halak darabszámának kiszámítására vonatkozó képlete, melyet a HALÁSZAT már ismertetett. A gyakorlatban kitűnően bevált képzet szerint a holdanként kihelyezendő darabszámot úgy kapjuk meg, ha a feltételezett holdankénti természetes hozamhoz hozzáadjuk az etetésből holdanként várható súlyt és ezt osztjuk az elérendő darabonkénti súllyal, melyből levonjuk a kihelyezett darabsúlyt és a szokásos kallódási százalékat.

A természetes hozam azonban nem állandó, hanem számos tényezőtől függően ingadozó. Ezért a halak fejlődését — a kívánt célnak megfelelően — az etetés, trágyázás mennyiségének emelésével, vagy csökkentésével — esetleg a halállomány ritkításával is — irányítjuk.

A kihelyezéseknél rendkívül gondosan kell eljárni. Minden egyes darab halat kézbe kell venni, átvizsgálni, pontosan megszámolni, hogy csak jóformájú, egészséges, hibátlan hal az előírt mennyiségben kerüljön kihelyezésre. Jó termés természetesen csak jó tulajdonságokkal rendelkező halállománynál várható.

A halpiac leginkább az egy és két kiló közötti pontyokat keresi. Ennél nagyobb, vagy kisebb halból a kereslet kevesebb. Ha elegendő tenyészanyagunk van, kívánatos több tükörpontyot helyezni ki, mint pikkelyeset. De figyelemmel kell lenni a formára is. Sem a túl gömbölyű, sem a hosszú vadponty szerű alak nem kedvelt.

Az ivadékok kihelyezésénél legyünk figyelemmel arra, hogy az apróbb ivadékok sűrűbb népesítéssel „nyújtott” vagyis tenyészanyag termelésre, míg a nagy ivadékok ki-
sebb osztályú piaci hal termelésére alkalmas.

A pontyok után kerülnek kihelyezésre a mellék- vagy járulékhalak. Néhány éve jelentős volt az egyes külföldi viszonylatokban keresett compó, belföldön azonban mindig mélyen a ponty alá értékelték. Homokos, tőzeges talajokon — melyeken sikeresen tenyészthető — ha van belőle a jövőt tekintve, kihelyezhetjük.

Fontos, hogy kellő számú ragadozónk legyen, hogy a rácsokon vízeresztés alkalmával a tavakba jutó, vagy a lehalászhatatlan gödrökben elmaradó vadhalak ivadékeit pusztítsák. A vadhal nemcsak értéktelenebb a pontynál, hanem annak táplálkozási konkurrens is. Ezenfelül mind a természetes, mind a mesterséges takarmányt sokkal rosszabbul értékelteti. A ragadozó hal a vadhalakon felül, még a békákat, azok porontyait és vízbogarakat is értékes halhússá dolgozza fel.

Sajnos, harcsa alig maradt a tógazdaságokban, harcsaivadék beszerzésére még lehetőség sincsen. Egyes tógazdaságokban azonban már ezidén lesz süllőívatás, s így süllőikra biztosítható lesz. Számos helyen fordul elő a csuka, amely kevésbé értékes, mint a süllő, vagy harcsa, de ezeket pótolhatja, ha szakszerűen használjuk fel a népesítésnél. A piacokon alig ismert pisztrángsügérnek alárendelt szerepe van.

A ragadozók kihelyezésénél óvatosan kell eljárunk. Lehetőleg a pontynál egy évjáratnál fiatalabb egyedeket helyezzünk ki. Nagyobb kétnyarashoz, nagyob, de a

pontynál kisebb ragadozó is kihelyezhető. Tájékoztatásul szolgál az, hogy a süllő és harcsa testsúlya 10—12%-ot kitevő halat könnyen le tud nyelni, a csuka pedig nálánál alig kisebb halat is megtámad. Ívótóba természetesen ragadozót nem teszünk be. Néhány darab anyasüllő, vagy anyaharcsa által okozott kár pedig a cél érdekében elhanyagolható.

Ajánlatos a kihelyezések után pár napig a tavakat, különösen a kihelyezési helyeket különös gonddal figyelemmel kísélni. Ha elhullást észleltünk, gondoskodjunk pótlásról.

Március végén kezdődik a süllők ivása, ha az időjárás enyhe. Amennyiben ikra termeléssel foglalkozni akarunk, úgy elkészítjük a mesterséges fészkeket, keltető kosarakat, szállító ládákat, stb. Mikor a jég elolvadt a telelőkről, nem szerint külön telelőbe válogatjuk. A tejes sötétebb színével annyira elűtő, hogy tévedés nem lehet. Gondot kell fordítani arra is, hogy az ivatásra felhasználandó telelőkben növényzet ne maradjon, mert különben a mesterséges fészkek helyett nagyrészt azokra fognak leivni.

A márciusi ú. n. „bőjti szelek“ a tavak növényzetét úgy kiszáritják, hogy azok könnyen felgyújthatók és tökéletesen elégethetők lesznek. Ezzel segítjük elő legkönnyebben és legolcsóbban azt, hogy az új növényzetet csuklós kaszával könnyen fogjuk irtani. Természetesen ügyelni kell, hogy olyan irányú szelet használjunk fel az égetésre, amely mellett a tűz sem a partvédelemnél, sem a szomszédos területeknél kárt nem okozhat.

A tavaszi szelek erős hullámverést is idéznek elő. Ilyenkor a partvédelem sokszor nem kielégítő. Töltéseinket állandóan figyelemmel kísérjük, s a szükségességnek megfelelően azokat javítjuk, illetve, ahol hiány mutatkozna, pótoljuk.

Oeconomo György

Időszerű tennivalók a természetes vizeken

A csuka, a ragadozó őn, a dunai galóca, valamint a pénzes pér ivása már befejeződésben van, a paducé még folytatódik. E hó végén kezdődik meg a folyami sügér, kárász, durbincs, dévérkeszeg, fogassüllő és az ónos-jász ivása, ha az időjárás megfelelően meleg lesz. Az utóbbi halak ivása azonban általában a mindenkori tavaszi áradástól függ, azaz az árvíz megérkezése elősegíti azt.

Halaink tavaszi áttelepítése a népesítéssel együtt e hó végén rendszerint már végrehajtható. Áttelepítéseinknél mindenkor értesítsük az illetékes halászati felügyelőt, hogy az tevékenységünkről tudomást szerezzen. A halasítás mérvét a tapasztalt halász eléggé ismeri, ugyanis szabályaink vannak arra nézve, hogy akár a holt ágakban, akár vízfolyásainkban kat. holdanként egyes halfajtákból hány darabot helyezhetünk ki vagy át. Az áttelepítésre vagy kihelyezésre általában egy-nyaras ivadékokat, ívó anyahalakat, ragadozókat vagy ikrákat szoktak felhasználni. A behalásítás kérdésében felvilágosítást, szaktanácsot mindenkor készséggel ad az Országos Halélettani Intézet.

A tavasszal, még e hóban a halasbélrlők részére az államkincstár útján történő pontyivadék és süllőfészkek behalásítás fogadására készülünk elő, mint már azt multihavi számunkban jeleztük, mert a kellő fel nem készültésgnek kapkodás lesz a vége. A süllőkosarakat a hozzájuk tartozó vesszőkkel, vékony kötelekkel és jelző faúszókkal tartjuk készenlétben.

Ha meleggő válik az időjárásunk, hozzákezdhetünk a már kijavított csónakjaink, egyéb halászeszközökünk konzerválásához.

Szövetkezeti horgászengedélyek árszabása

A Magyar Országos Horgászszövetség (M. O. H. O. SZ.) és a Halászati Szövetkezeti Központ (H. SZ. K.) javaslata alapján az Országos Halászati Felügyelőség (O. H. F.) a Minisztériumunk jóváhagyásával a Halászati Szövetkezetek útján az 1948 évre kiadható horgászengedélyek árát forintban az alábbiakban állapította meg:

Mosonmagyaróvári: 20; Győrvidéki: 20, (vagonyári dolgozóknak: 18); Esztergom—Komáromi: 20; Vác és Vidéke: 10; Csepel—Ercsi: 25; Adony—Dunaegyházi: 20; Paks és Vidéke: 28; Tolna és Vidéke csak a Dunára: 25; csak a holtágakra (Bogyiszló és Révhokony kivételével): 40; Középdunai: 20; Baja és Vidéke: 35; Déldunai: 25; Ferencsatornai: 30; Tisza—Turvidéki: 25; Szamos—Krasznavidéki: 25; Mezőladányi: 20; Szabolcs—Veresmárti: 20; Nagyhalászi: 20; Tokaji: 20; Tiszadobi: 10; Tiszapalkonyai: 15; Tiszadorogmai: 15; Tiszabábolmai: 20; Szolnoki: 20; Ókéske és Vidéke: 20; Csongrádi: 15; Hódmezővásárhelyi: 15; Szedvidéki: 20; Kettőskőrösi: 30, (csak a Csatai bokor területén: 15, egyéb bokornál: 20); Hármaskőrösi: 30; Marosvizi: 20; Kis-

kúnhalas és Vidéke: 30; Barcs—Péterhidai: 25; Velencei-tavi 50 alkalomra 75, havi 25, heti 10, vagy napi 4 Ft. **A Velencei tóra dolgozók jegyét is rendszeresítették 75 Ft-os egységáron.** A jegyek az 50 alkalommal rendszeresített horgászjegyekkel azonos fogási feltételek betartása mellett egész éven át időbeli korlátozás nélkül használhatók vasárnapon és pirosbetűs ünnepnapokon, valamint a helyszínen igazolható fizetéses szabadságidő alatt; ezenkívül érvényesek a fenti ünnepeket megelőző hétköznapiokon délután 13 órától kezdődően. — **Nem érvényesek a jegyek a felsorolt napok kivételével naponta 8—15 óra között.** — A jegyek érvénye csak addig az időpontig terjed, ameddig tulajdonosok állandó alkalmazásban állnak. Ennek igazolására minden jegytulajdonos köteles magánál tartani a horgászás ideje alatt a munkaadói igazolását.

Paprikás ponty. A megtisztított és kettéhasított kétkilós pontyból 3—4 cm széles szeleteket vágunk, melyeket a bőr lehúzása után jól megmosunk. Egy lábasban 20 dkg kockára vágott hagymát 8 dkg zsíron aranyárgára pirítunk. Egy evőkanál pirospaprikát teszünk hozzá és mindig egy kevés melegvíz hozzáadásával a hagymát puhára pároljuk. A párolt hagyma szőrszítán áttört levében a halszeleteket forrástól számított 20 percig főzzük. Tarhonyát, makarónit vagy főtt burgonyát tálalhatunk hozzá.

Szerkesztői üzenetek

Előfizetőink figyelmébe! Megindulásunkkor a békebeli előfizetési ár (1930—1943-as évek) kétszeresét, (azaz az 1944-es évvel egyező árat) vettük. Ugyanakkor azonban a papír, nyomda és egyéb költségek legalább ötszörösükre emelkedtek. Ma egy lapszám előállítási költsége 3—4 Ft. között ingadozik, míg ugyanezt az előfizetők 80 %-a a 1.— Ft-ért kapja. A hirdetési díj pedig a békebeli díjak átlagának háromszorosa csupán. — „**Természetes hozam**“, vitába Répássy Miklós válasza és a reflexiója idejében beérkezett lapunkhoz, azonban helyszüke miatt e számunkból kimaradt. — Hasonlóan kimaradt Dr. Maucha Rezső cikke is: „**A természetes vizek és mesterséges halastavak népesítésének tudományos alapjai. II. rész.**“ — **Halászok, Halászati Szövetkezetek figyelem!** A Halászati Szövetkezeti Központ új címe: Budapest, V. Kiss József-u. 3. I. 1. (a volt Visegrádi utca) Telefon: 128—353. — **Szakkönyv a csigákról.** Válasz: S. A.-nak, (Nagylózs). Forcart L.: „Schnecken und Muschen“ című művét az Ibusz és a Kilián könyvkereskedés útján is meg lehet rendelni. Megjegyezni kívánjuk azonban, hogy nemzetközi viszonylatban is egy gyönyörűen illusztrált, kiváló szakmunka jelent meg 1943-ban Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában Dr. Soós Lajos tollából „A kárpátmedence Mollusca faunája“ címen. Ára 80.— Ft. Megrendelhető az Akadémia Főtítkáránál. — **Újabb külföldi csereanyag** érkezett címünkre: HOYAS DIVULGADORAS, Madrid A SKRIFTER utigna av SÖDRA SVERIGES FISKERI FÖRENING, Lund. — **Érdeklődő.** A halászati szakoktatás re-

formja érdekében már 1945 szeptemberében az F. M. részéről fontos intézkedések történtek. **Nádasdi Pál** min. osztályfőnök elgondolásai és **Dr. Maucha Rezső** egyet. c. ny. rk. tanár irányelvi alapján **Dr. Bér István** mezőg. szakiskolai igazgató és **ifj. Dr. Szabó Zoltán** fővegysz. részletes tervet dolgoztak fel, melyben behatóan foglalkoztak az alsó-, közép- és felsőfokú szakoktatás, valamint a halászség és halászmester képzés valamennyi aktuális kérdésével. — **A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság Sajtószolgálat**a jelenti: Helsinkiben nemzetközi **halászati kiállítás** volt, melyen többek között Finn- és Svédországon kívül, a Szovjetunió is részt vett. A Szovjet pavilon szép kiállítási anyagával nagy tetszést ért el a látogatók körében. — **Értesítjük olvasóinkat**, hogy az állam tulajdonában lévő lapok nagyrésztének kiadását a Gazdasági Főtanács rendelkezésére Minisztertanácsi határozat alapján az Állami Lapkiadó R. T. veszi át. — Lapunk szerkesztősége számos levélre az utóbbi időben megkésve válaszolt, ennek oka nemcsak a levelek nagy száma (pl. 1947-ben $\frac{3}{4}$ év alatt kb. 9000 levél, értesítés, felhívás, nyomtatvány stb. ment szét világszerte), hanem munkatorlódás is. — **Halászok!** Mít tegyünk akkor nyáron, ha üresen maradt a jégvermünk? Választ kérünk a Szerkesztőség címére. — A szerkesztőbizottság a következő, már régebben beérkezett **szakcikkek közléséhez** járult hozzá: Dr. Soós Árpád: „A Duna biológiai kutatásának jelentősége“. Dr. Éhik Gyula: „A pezsmagocok és hasznosítása“. Dr. Keller Oszkár: „A halastavak káros növényei“. Dr. Veszprémi Béla: „A nád“. Dr. Boros Ádám: „A vizekben és vízparton élő gyögynövényekről“. Szabados Antal: „Halméreg“. Dr. Frenyó Vilmos: „A vizek őstermelői“. Dr. Mödlinger Gusztáv: „A vitaminok jelentősége a halgazdaságban“. Behyna Miklós: „A fürge cselle“. (Folytatjuk.)

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Budapest

IX., Központi Vásárcsarnok.

Telefon: 384-575.

FENYŐ VILMOS

hal- és rák kereskedése

Telefon: 389-133.

Budapest,

IX., Pipa-u. 4.

CSERKÉSZBOLT SZÖVETKEZET

Központi iroda: VI., Hajós-u. 14.
125-015. 125-950.

Mindenféle sport-, halász- és
horgász felszerelések.

Üzletei:

Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.
Telefon: 125-010.

Budapest, VIII., Rákóczi-u. 67.
Telefon: 139-248.

32 vidéki városban van lerakat.

Akik szeretnek vadászni
nem nélkülözhetik a

NIMRÓD VADÁSZLAP

vadászati, ebtenyésztési, solymászati,
céllövészeti és fegyvertechnikai cikkeit.
Megjelenik: 1-én és 1b-én. Előfizetése:
36— Ft (félvre). Csekkszama: 34026.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VI. Eötvös-utca 12.

BARTA LIPÓTNÉ

halkereskedő

Telefon: 184-499.

Budapest, IX., Pipa-u. 4.

Központi Vásárcsarnok.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonál,
parafa-alattság, rebzsinór min-
den mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA Rt-nál,
Budapest.

Főüzlet: VII., Thököly-út 16. sz.
A keleti pályaudvar indulási ol-
dalával szemközt. Telefon: 425-741.

A lap kiadásáért felelős: *Faragó Sándor.*
Lapzárta: Minden hó utolsó napján.

MAGYAR ÁLLAMI HAL-ÉS NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK

V., Tükör-u. 5.

Telefon: 126-770, 122-820, 128-482 és 128-483.

Ajánlja első osztályú stukatur fonatát és nádallóit.

Mindenkori napi áron.

Kereskedőknek — viszonteladóknak — árengedmény.

PRISTER MŰVEK

hydrotechnikai és építő r. t.
Budapest, XII., Maros-utca 6/a.
Telefon: 160-830.

Sado házi kiserítők. Szabadalmazott derítőbetétek, biológiai szennyviztisztítók, szennyvízátelőtelepek, mélyépítés-vízépítés.

Most kerül sajtó alá!

Ismét megjelenik:

kiváló vadászok és vadászati szakírók közreműködésével

NIKOLITS GYÖRGY szerkesztésében a

VADÁSZATI ÚTMUTATÓ

1943—1948. évfolyama.

Ha a vadászat és az ezzel kapcsolatos valamennyi elméleti és gyakorlati újabb fejlődéssel együtt akar haladni és az újabb vadászeseményekről értesülni, akkor fizesse elő, vagy rendelje meg a vadásznak e nélkülözhetetlen, hasznos szakkönyvét, mely gazdag és változatos tartalmán kívül sok eredeti felvételt, magyarázó ábrát és rajtot tartalmaz és minden vadászat iránt érdeklődőnek hasznos, szórakoztató és tanulságos olvasmányul szolgál.

E szép, aranyozott díszkötésű, kb. 800 oldalt, 277 ábrát és képet tartalmazó kitérő vadászati szakkönyv előfizetési ára: 45 Forint; megjelenés után bolti ára: 65 Forint lesz.

Megrendelhető a

VADÁSZATI ÚTMUTATÓ kiadóhivatalában, BUDAPEST, VI., Szinnyei-Merce-u. 11.

Postacsekkszám: 38.466.

Telefon: 122—510.

Kaphatók újra a
HALÁSZAT
könyvei

Főlerakat-főbizományos:

KILIÁN FRIGYES utóda,
m. egyetemi könyvkereskedése.
BUDAPEST, VI., Haris-köz 2.

Horgok, csalik, horgászfelszerelések változatos kivitelben, kiváló minőségben kaphatók:

Fegyver-, Lőszer- és Sportárú Kft.
azelőtt

SKABA és PLÖKL

Bpest, VI. Bajcsy Zsilinszky-út 33.

Pironcsák Irma halkereskedő

Veszek mindenféle
folyóvízi és tavi halat.

Iroda: IX., Imre-u. 4. Telefon: 384-256.
Üzlet: IX., Tolbuchin krt. 1-3. 184-522.

Major János vaskereskedése

horgász és halász cikkek,
vas, acél és háztartási áruk.

VIII., Rákóczi-út 59. Telefon: 139-232.

Hirdessen a HALÁSZAT-ban

A hirdetés ára:

6 cm. széles hirdetés mm-ként 1 Ft.
12 cm. széles hirdetés mm-ként 2 Ft.

ÁRJEGYZÉS. Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságának hal-árjegyzése a budapesti nagybani árakról 1948. február hónapban.

Élőponty	8.00—12.00 Ft	Ónhal	8.00—12.00 Ft
Jegelt ponty	5.00—10.00 „	Kárász	4.00— 8.00 „
Fogassüllő	12.00—16.00 „	Garda	3.00 „
Kőszüllő	10.00 „	Keszeg	3.00— 3.50 „
Harcsa	16.00—18.00 „	Compó	8.00 „
Csuka	8.00—12.00 „		

A M. Tájékoztatástügyi Minisztérium 7254/1947. sz. rendelete alapján. Kapistván-Nyomda, Vác. Felelős: Lőrincz J.